1.1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ

ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ : НАВЧ. ПОСІБ[1]

Євдокімова О. О.

Реферат. Друге, доповнене видання навчального посібника доктора психологічних наук, професора О. О. Євдокімової «Історія психології» (Харків : ХНУВС, 2020. 320 с.) у доступній формі простежує становлення психологічних знань: від міфологічних уявлень давніх слов'ян і греків про світ та перших нарисів Аристотеля про душу до психоаналізу, гуманістичної психології й сучасних шкіл. Рецензентами виступили академік НАПН України С. Д. Максименко та доктор історичних наук В. А. Гречeнко; видання рекомендувала вчена рада Харківського національного університету внутрішніх справ (протокол № 1 від 23.01.2020). У вступному слові авторка називає три особливості курсу. По-перше, розвиток психологічних учень подано окремо за країнами, що дає змогу бачити і загальні закономірності, і своєрідність національних шкіл. По-друге, багато уваги приділено біографіям учених, адже, на думку О. О. Євдокімової, доктрини невіддільні від доль їхніх творців. По-третє, курс охоплює українських, зарубіжних і радянських психологів. Після розділу про історію психології як науку (етапи, методи історико-психологічних досліджень, чинники розвитку, методологічні принципи) ідуть розділи про античні вчення (Геракліт, Гіппократ, Сократ, Платон, Аристотель, кініки, стоїки), психологію Англії, Німеччини (В. Вундт, В. Дільтей, Вюрцбурзька школа, гештальтпсихологія), Франції (Ж.-М. Шарко, Т. Рібо, П. Жане), США (структуралізм, функціоналізм, біхевіоризм, необіхевіоризм), України (від старослов'янських уявлень про душу до Г. Сковороди, Харківської школи та психології в еміграції), про російську й радянську психологію та австрійську традицію (З. Фрейд, А. Адлер, В. Франкл). Завершальний розділ висвітлює історію становлення юридичної психології, що робить посібник корисним і для підготовки юристів та майбутніх судових експертів-психологів. Кожен розділ містить питання для самоперевірки, теми рефератів і список літератури. Видання розраховане на студентів, аспірантів і викладачів психологічних факультетів та на всіх, хто цікавиться становленням галузей сучасної психологічної науки.

Ключові слова: історія психології, навчальний посібник, психологічні школи, антична психологія, українська психологічна думка, Харківська психологічна школа, психоаналіз, гуманістична психологія, біхевіоризм, юридична психологія, біографії вчених.

History of Psychology: A Study Guide

Yevdokimova O. O.

Abstract. Knowing how psychology took shape as a science helps students understand the origins of present-day schools and of applied fields such as legal psychology. The second, enlarged edition of this study guide by O. O. Yevdokimova, Doctor of Psychological Sciences and Professor (Kharkiv National University of Internal Affairs, 2020, 320 pp.), traces that development in accessible language, from the mythological world-view of the ancient Slavs and Greeks and Aristotle's first writings on the soul to psychoanalysis, humanistic psychology and contemporary schools. The book was reviewed by S. D. Maksymenko and V. A. Hrechenko and recommended by the university's academic council. The author highlights three distinctive features: psychological doctrines are presented country by country, so that both common regularities and national specificity become visible; considerable attention is

paid to scientists' biographies, since doctrines are seen as inseparable from their authors' lives; and the course covers Ukrainian, foreign and Soviet psychologists. After an introductory section on the history of psychology as a discipline, its periods, methods and methodological principles, the chapters examine ancient teachings; psychology in England, Germany, France and the United States; Ukrainian psychological thought from Old Slavonic ideas of the soul to Hryhorii Skovoroda, the Kharkiv school and the émigré tradition; russian and Soviet psychology; and the Austrian tradition of Freud, Adler and Frankl. The final chapter outlines how legal psychology emerged, which makes the book relevant to the training of lawyers and future forensic psychologists. Each chapter ends with self-assessment questions, essay topics and a reading list. The guide is aimed at students, postgraduates and lecturers in psychology and at anyone interested in the history of the discipline.

Keywords: history of psychology, study guide, psychological schools, ancient psychology, Ukrainian psychology, Kharkiv school of psychology, psychoanalysis, humanistic psychology, behaviourism, legal psychology.

Першоджерело: *Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. 2-ге вид., допов. Харків, 2020. 320 с. (копія:).*[2][3] *Реферат оприлюднено в журналі 06.06.2021.*

References

1. Yevdokimova O. O. Istoriia psykholohii [History of Psychology: A Study Guide] : navch. posib : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2022. Vol. 7, No. 2 (38). URL: https://expertize-journal.org.ua/inshi-vidi-spetsialnikh-znan/5132-evdokimova-o-o-istoriya-psikhologiji-navch-posib-o-o-evdokimova-mvs-ukrajini-kharkiv-nats-un-t-vnutr-sprav-2-ge-vid-dopov-kharkiv-2020-320-s (onovlena versiia vid 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Yevdokimova O. O. Istoriia psykholohii [History of Psychology: A Study Guide] : navch. posib. / MVS Ukrainy, Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav. 2-he vyd., dopov. Kharkiv, 2020. 320 s. (kopiia:). URL: https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/10141 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Yevdokimova O. O. Istoriia psykholohii [History of Psychology: A Study Guide] : navch. posib. / MVS Ukrainy, Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav. 2-he vyd., dopov. Kharkiv, 2020. 320 s. (kopiia:). URL: https://expertize-journal.org.ua/images/dzherela/yevdokimova-istoriia-psykholohii-2020.pdf (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].